

Místní příslušnost soudu

Podmínku místní příslušnosti soud zkoumá buď z vlastní iniciativy, nebo z iniciativy účastníka řízení. Námitka nedostatku místní příslušnosti není obsahově ničím jiným než podnětem, jímž účastník soud vyzývá k tomu, aby zkoumal svou místní příslušnost. Tento podnět nemusí být nijak zdůvodněn, pro námitku nedostatku místní příslušnosti nemusí mít účastník řízení sám o místní příslušnosti soudu jasno, k tomu, aby námitku vznesl, postačí, má-li o místní příslušnosti soudu, u něhož byla žaloba podána, pochybnost. Účastníku objektivně vzato nic nebrání v tom, aby již ve svém prvním podání, jímž se na soud obrací, upozornil na případné nedostatky žaloby, aby zároveň vyjádřil pochybnosti o místní příslušnosti soudu a právě vzhledem k těmto pochybnostem namítl nedostatek místní příslušnosti soudu. Soud, má-li na základě takové námítky svou místní příslušnost zkoumat, se pak neobejde bez toho, že žalobce k doplnění potřebných údajů vyzve. Z uvedeného plyne, že ani výzva podle § 43 o. s. ř. k úpravě žalobního petitu, v němž není dostatečně přesně specifikována nemovitost, jejíž vyklizení je předmětem řízení, nemůže prolomit pravidlo vyjádřené v § 105 odst. 1 o. s. ř., tj. že zkoumat místní příslušnost soudu lze pouze na samém počátku řízení.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 3347/2016, ze dne 9.2.2017)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně Dopravní podnik hl. m. Prahy, akciová společnost, se sídlem v P., zastoupené JUDr. J.C., advokátem se sídlem v P., proti žalované euroAWK s.r.o., se sídlem v P., zastoupené Dr. iur. E.G., advokátem se sídlem v P., o vyklizení, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 10 pod sp. zn. 16 C 324/2014, o dovolání žalované proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 22. února 2016, č. j. 91 Co 6/2016-398, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění :

Soud prvního stupně zamítl námitku místní nepříslušnosti Obvodního soudu pro Prahu 10, kterou vznesla žalovaná při jednání dne 12. 1. 2016. Své rozhodnutí zdůvodnil tím, že místní nepříslušnost žalovaná namítla až poté, kdy byla přečtena žaloba a poté, co byly provedeny důkazy. Odkázal v té souvislosti na § 105 odst. 1 o. s. ř. Uvedl rovněž, že smlouva (z níž uplatněný nárok plyne) se týká reklamních nosičů v oblasti metra, jehož část se nachází též v obvodu Obvodního soudu pro Prahu 10, který hodlá rozhodovat o vyklizení všech stanic metra v jednom řízení a nemá v úmyslu z důvodu hospodárnosti řízení postupovat podle § 112 odst. 2 o. s. ř., tedy vylučovat vyklizení jednotlivých stanic k samostatnému projednání.

Odvolací soud usnesení soudu prvního stupně jako správné potvrdil s odůvodněním, že žalovaná neuplatnila námitku místní nepříslušnosti při prvním úkonu, který jí příslušel.

Proti rozhodnutí odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, které považuje za přípustné podle § 237 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), uplatňujíc důvod nesprávného právního posouzení věci podle § 241a odst. 1 o. s. ř. Popisuje průběh řízení a připomíná, že žalobkyně specifikovala nemovitosti, které má žalovaná vyklidit, až v podání z 2. 10. 2015. Předkládá dovolacímu soudu otázku, zda lze (s úspěchem) uplatnit námitku místní nepříslušnosti poté, co teprve k výzvě soudu dle ustanovení § 43 odst. 1 o. s. ř., učiněné po opakovaných jednáních ve věci, žalobce specifikuje nemovitosti, jichž se žalovaný nárok týká. Žalovaná je přesvědčena, že teprve poté, kdy žalobkyně opravila žalobní petit tak, že obsahoval nemovitosti, které měly být předmětem vyklizení, bylo možné zkoumat místní příslušnost soudu.

První úkon, který účastníku přísluší, může podle žalované způsobit následky předvídané v § 105 odst. 1 o. s. ř. pouze tehdy, pokud soud postupoval v souladu se zákonem a odstranil vady žaloby dříve, než účastník tento úkon učinil. Dodatečné odstranění těchto vad a dodatečné doplnění skutečností rozhodných pro určení místní příslušnosti nemůže bránit žalované, aby na tato tvrzení námitkou místní nepřislusnosti reagovala.

Žalobkyně navrhuje dovolání odmítnout jako nepřijatelné. Připomíná dále, že ve věci bylo provedeno přípravné jednání dne 5. 5. 2015, zdůrazňuje, že prvním procesním úkonem, který žalovaná učinila po opravě petitu, bylo její podání z 21. 12. 2015, které však námitku místní nepřislusnosti neobsahovalo. Námitka místní nepřislusnosti byla v každém případě podána opožděně.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno řádně a včas, osobou k tomu oprávněnou a řádně zastoupenou podle § 241 odst. 1 o. s. ř., se zabýval přípustností dovolání. Dospěl k závěru, že dovolání je přípustné, protože otázku, kterou žalovaná předkládá, Nejvyšší soud výslovně dosud neřešil. Dovolání však není důvodné.

Dle § 105 odst. 1 o. s. ř. místní příslušnost zkoumá soud jen do skončení přípravného jednání podle § 114c. Neprovedl-li tuto přípravu jednání, zkoumá soud místní příslušnost jen před tím, než začne jednat o věci samé, nebo rozhodl-li o věci samé bez jednání, jen před vydáním rozhodnutí; to neplatí, jde-li o platební rozkaz, elektronický platební rozkaz nebo evropský platební rozkaz. Později ji soud zkoumá pouze tehdy, nebyla-li provedena příprava jednání podle § 114c, a jen k námitce účastníka, která byla uplatněna při prvním úkonu, který účastníku přísluší. Při zkoumání místní příslušnosti se nepřihlíží k přípravě jednání, jednáním a jiným úkonům provedeným před věcně nepřislusným soudem a k rozhodnutím vydaným věcně nepřislusným soudem.

Místní příslušnost soudu patří mezi podmínky, za nichž může soud rozhodnout ve věci samé (§ 103 o. s. ř.). Nemá však povahu neodstranitelného nedostatku podmínky řízení, zkoumat ji lze, jak z citovaného ustanovení § 105 odst. 1 o. s. ř. plyne, pouze na samém začátku řízení, a to buď z iniciativy soudu, nebo z iniciativy účastníka řízení.

Ustanovení § 105 odst. 1 o. s. ř. je jednoznačným projevem zásady hospodárnosti řízení, kterou zde zákon staví na první místo. Nezkoumal-li totiž soud svou místní příslušnost z pohledu § 105 odst. 1, věty první a druhé o. s. ř. včas, může ji zkoumat pouze tehdy, jestliže nedostatek místní příslušnosti namítne účastník řízení, učiní-li tak ovšem rovněž včas (z pohledu věty třetí téhož ustanovení). Nebyla-li tato možnost využita, je případný nedostatek místní příslušnosti nadále zhojen (shodně srovnej např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 33 Cdo 1862/2007 ze dne 29. 7. 2009, nebo usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 937/2009).

Věta první a druhá § 105 odst. 1 o. s. ř. výjimku ze zásady, že možnost soudu zkoumat z vlastní iniciativy svou místní příslušnost je časově omezena, nepřipouští. Plyne z toho, že zkoumat ji později z vlastní iniciativy soud nemůže v žádném případě, tedy ani tehdy, neměl-li na počátku řízení pro závěr o své místní příslušnosti dostatek informací a ani si je (například postupem podle § 43 o. s. ř.) neobstaral. Stejný princip musí být uplatněn ve vztahu k námitce vznesené účastníkem řízení. Ani pro něj totiž zákon nepřipouští žádné výjimky z uvedené zásady, možnost účastníka namítat místní nepřislusnost soudu koncentruje k prvnímu úkonu, který účastníku přísluší. Tím je účastníkův první procesní úkon adresovaný soudu, učiněný buď z jeho iniciativy, nebo na vyzvu soudu.

Výhrada žalovaného, že mu odvolací soud svým rozhodnutím odepřel právo na spravedlivý proces, zde neobstojí. Z výslovné dikce ustanovení § 105 odst. 1 o. s. ř. plyne, že podmínku místní příslušnosti (ostatně jako všechny podmínky řízení) soud „zkoumá“ buď z vlastní iniciativy, nebo z iniciativy účastníka řízení. Námitka nedostatku místní příslušnosti není tudíž obsahově ničím jiným

než podnětem, jímž účastník soud vyzývá k tomu, aby zkoumal svou místní příslušnost. Tento podnět nemusí být nijak zdůvodněn, pro námitku nedostatku místní příslušnosti nemusí mít účastník řízení sám o místní příslušnosti soudu jasno, k tomu, aby námitku vznesl, postačí, má-li o místní příslušnosti soudu, u něhož byla žaloba podána, pochybnost (například i proto, že v okamžiku, kdy námitku podává, že žaloby nejsou zcela jasné okolnosti rozhodné pro určení místní příslušnosti). Uvedený závěr neupírá účastníku nic z jeho procesních práv. Účastníku totiž objektivně vzato nic nebrání v tom, aby již ve svém prvním podání, jímž se na soud obrací, upozornil na případné nedostatky žaloby, aby zároveň vyjádřil pochybnosti o místní příslušnosti soudu a právě vzhledem k těmto pochybnostem namítl nedostatek místní příslušnosti soudu. Soud, má-li na základě takové námítky svou místní příslušnost zkoumat, se pak neobejde bez toho, že žalobce k doplnění potřebných údajů vyzve.

Z uvedeného plyne, že ani výzva podle § 43 o. s. ř. k úpravě žalobního petitu, v němž není dostatečně přesně specifikována nemovitost, jejíž vyklizení je předmětem řízení, nemůže prolomit pravidlo vyjádřené v § 105 odst. 1 o. s. ř., tj. že zkoumat místní příslušnost soudu lze pouze na samém počátku řízení.

Z obsahu spisu je zřejmé, že základem vztahu účastníků tak, jak byl skutkově v žalobě vymezen, byla smlouva o instalování a provozování reklamy v pražském metru ze dne 18. května 1999, tato smlouva byla do spisu založena spolu se žalobou, včetně své přílohy a dodatků. Žalobkyně tvrdila, že smluvní vztah byl ukončen, a domáhala se, stručně řečeno, aby žalovaná odstranila to, co na základě smlouvy instalovala. Petit byl formulován tak, aby žalovaná „vyklidila veškeré prostory, stavby a pozemky, k nimž má žalobkyně dispoziční právo, a odstranila jakékoli reklamní nosiče, vitriny a obdobné instalace, které do těchto prostor a staveb a na tyto pozemky umístila“. K této žalobě se žalovaná poprvé vyjádřila svým podáním ze dne 28. 11. 2014, které osobně téhož dne doručila soudu. Vyjádřila se ke skutkové stránce věci a uvedla, že smlouva, kterou strany uzavřely, jí umožňovala „instalovat a provozovat v prostorách, stavbách a pozemcích pražského metra, a to na celé jeho síti, osvětlené reklamní vitriny City-light“. Vymezila se vůči tvrzení, že smluvní vztah skončil, námitku místní nepřislušnost nevznesla. Z jejího podání neplyne nic, z čeho by se dalo usuzovat, že nemá jasno o předmětu sporu a že má pochybnosti o místní příslušnosti soudu. Proběhla tři jednání, při nichž byly provedeny účastníky navržené důkazy. Při jednání dne 29. 9. 2015 samosoudkyně poté, co účastníky poučila o koncentraci řízení, vyzvala žalobkyni, aby výrok uvedený v žalobě upřesnila „tak, aby mohl být vykonatelný“, žalobkyně podáním z 2. 10. 2015 upravila žalobní petit tak, že požadovala (v souladu se zněním smlouvy, jak zdůraznila) „vyklidit veškeré prostory, stavby a pozemky pražského metra, na celé síti tratí pražského metra, ke kterým má žalobkyně dispoziční právo, a odstranit jakékoli reklamní nosiče, vitriny a podobné instalace, které do těchto prostor...umístila“. Toto podání bylo zástupci žalované doručeno dne 6. 10. 2015. Žalovaná poté zaslala soudu postupně několik podání ještě předtím, než při jednání 12. 1. 2016 vznesla námitku místní nepřislušnosti. Není žádných pochyb o tom, že námitku nedostatku místní příslušnosti vznesla žalovaná pozdě a že tudíž případný nedostatek místní nepřislušnosti byl již dávno zhojen.

Nad rámec uvedeného zbývá jen dodat, že požadováno je vyklizení prostor stanic pražského metra, které jsou v obvodech několika pražských soudů, tedy i v obvodu obvodního soudu pro Prahu 10. Místně příslušných by tudíž mohlo být více soudů podle § 88 písm. b) o. s. ř., proto se řízení může konat u kteréhokoli z nich (srov. § 11 odst. 2 o. s. ř.).

Rozhodnutí odvolacího soudu je správné, Nejvyšší soud proto dovolání podle § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Jistota](#)
- [Insolvenční řízení](#)
- [Exekuce](#)
- [Započtení](#)
- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)